

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
İKİNCİ BÖLÜM

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 63029/19)

KARAR

Madde 10 • İfade Özgürlüğü • Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından, yargıyı ilgilendiren anayasal reformlara ilişkin referandum hakkında günlük yayın yapan ulusal bir gazetede yayımlanan röportajı nedeniyle bir hâkime ve Yargıçlar Sendikası Genel Sekreterine disiplin cezası verilmesi • İlgili kişinin, yargı ve yargı bağımsızlığı üzerinde etkisi olabilecek bu reformlara ilişkin görüş bildirme hakkı ve görevi • Kamu yararını ilgilendiren ve yüksek düzeyde koruma gerektiren konulara ilişkin bir tartışma bağlamında yapılan açıklamalar • Daha hafif olan iki gün aylıktan kesme cezası verilmesi ancak ilgili kişi ve bir bütün olarak yargı üzerinde caydırıcı bir etkiye sahip olması • Yeterli gerekçelerin bulunmaması • Yargı yolu olmaması

STRAZBURG

6 Haziran 2023

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

Sarısü Pehlivan/Türkiye davasında,

Başkan

Arnfinn Bårdsen,

Hâkimler

Egidijus Kūris,

Pauliine Koskelo,

Saadet Yüksel,

Lorraine Schembri Orland,

Frédéric Krenc,

Diana Sârcu

ve Bölüm Yazı İşleri Müdürü Hasan Bakırcı'nın katılımıyla Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde yer alan, Türk vatandaşı olan Ayşe Sarısü Pehlivan'ın ("başvuran"), 26 Kasım 2019 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Mahkemeye yapmış olduğu başvuruyu (no. 63029/19),

Başvurunun Türk Hükümetine ("Hükümet") bildirilmesi yönündeki kararı,

Davalı Hükümet tarafından sunulan görüşler ile başvuran tarafından bu görüşlere cevaben sunulan görüşleri,

Bölüm Başkanı tarafından yazılı yargılamaya müdahil olma izni verilen İfade Özgürlüğü Derneğinin (İFÖD) sunduğu görüşleri dikkate alarak (Sözleşme'nin 36. maddesinin 2. fıkrası ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 44. maddesinin 2. fıkrası),

16 Mayıs 2023 tarihinde kapalı oturumda gerçekleştirilen müzakerelerin ardından söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Başvuru, hâkim olan ve olayların meydana geldiği dönemde Yargıçlar Sendikası Genel Sekreteri olan başvurana, günlük yayın yapan ulusal bir gazetede kendisiyle yapılan bir röportajın yayımlanmasının ardından Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından verilen disiplin cezasıyla ilgilidir. Başvuran, Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlalden şikâyet etmektedir.

OLAY VE OLGULAR

2. Başvuran, 1967 doğumlu olup İzmir'de ikamet etmektedir. Başvuran, Avukat M. Meşeli tarafından temsil edilmiştir.

3. Hükümet, kendi görevlisi olan, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilmiştir.

I. DAVANIN BAĞLAMİ

4. Başvuran, olayların meydana geldiği dönemde İzmir'in ilçesi Karşıyaka'da hâkimdi. Başvuran ayrıca, Yargıçlar Sendikası Genel Sekreteri idi. 16 Kasım 2016 tarihinde kurulan bu sendika, tüzüğüne göre hukuk devletinin varlığını, geliştirilmesini ve sürekliliğini teşvik etmeyi ve yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını korumayı amaçlamaktadır.

5. 21 Ocak 2017 tarihinde, Anayasa'da değişiklik yapan 6771 sayılı Kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Söz konusu Kanun ile esas olarak, Cumhurbaşkanının yetkilerini yeniden düzenleyerek ve genişleterek Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçiş sağlanmış ve diğer hususların yanı sıra, askeri mahkemelerin kaldırılmasını ve Anayasa Mahkemesi ile Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ("HSYK") üye sayıları ve üyelerin seçilme usulleri bağlamında değişiklik yapılmasını öngörerek yargı teşkilatında önemli değişiklikler yapılmıştır. Kanun, 16

Nisan 2017 tarihinde yapılan ulusal referandumun ardından yürürlüğe girmiştir.

II. BAŞVURANIN GÜNLÜK YAYIN YAPAN ULUSAL BİR GAZETEYE VERDİĞİ RÖPORTAJ

6. 20 Şubat 2017 tarihinde, günlük yayın yapan Evrensel gazetesinin İnternet sitesinde ve basılı gazetesinde başvuranla yapılan bir röportaj yayımlanmıştır. Söz konusu makalenin somut olayla ilgili bölümleri aşağıdaki şekildedir:

“Ülke tarihinin en önemli referandumuna gidilirken, Anayasa’da yapılmak istenen değişikliklere getirilen en önemli eleştirilerden birisi de demokrasilerin olmazsa olmazı koşulu kuvvetler ayrılığının ortadan kaldırılması.

Yargıçlar Sendikası Genel Sekreteri, Karşıyaka Hâkimi Ayşe Sarısu Pehlivan ile yargıda örgütlenmenin durumunu, Anayasa değişikliği ile Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulunda (HSYK) yapılması planlanan değişikliklerin yargıyı nasıl etkileyeceğini konuştuk.

Anayasa değişikliği HSYK’nın yapısını da değiştiriyor. Nasıl bir değişiklik söz konusu, bunun yargıya etkileri ne olacak?

Şu anki sistemde HSYK 22 kişiden oluşuyor. Cumhurbaşkanı, mevcut sistemde adli ve idari yargıdan [hâkimler ve savcılar arasından] değil, hukukçu öğretim üyeleri ve avukatlar arasından 4 üyeyi seçiyordu. 3 asıl üyeyi Yargıtay, 2 asıl üyeyi Danıştay, 1 asıl üyeyi de Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulu belirliyordu. 10 asıl üye ise adliyelerde kurulan sandıkla, hâkim ve savcılar tarafından seçiliyordu.

Anayasa değişikliği ile Yargıtay, Danıştay, Türkiye Adalet Akademisi ile adli ve idari yargının HSYK’de “kendi temsilcilerini” seçme hakkı kaldırıldı. (...) Buna karşılık artık yargıyı yönetecek olan HSYK’de sadece Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçeceği üyeler görev yapacak.

Adalet Bakanı’nın konumu başkan olarak devam edecek ve müsteşarı da “doğal üye” olarak yer alacak. Kurulun kalan 11 üyesi ise atama yoluyla belirlenecek. 4 üye, bizzat Cumhurbaşkanı tarafından atanacak. Cumhurbaşkanı, bunlardan 3’ünü adli yargı hâkim ve savcıları arasından, birini ise idari yargıdan seçecek. 7 üye TBMM tarafından

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

seçilecek. Bu 7 üyeden 3'ü Yargıtay, 1'i Danıştay, 3'ü ise hukukçu öğretim üyeleri ve avukatlar arasından belirlenecek. Meclisin seçeceği kişiler de aslında yine partili cumhurbaşkanının [Mecliste bulunan siyasi partisinin üyelerine] belirlediği kişiler olacak.

YARGI ERKİ YÜRÜTMEMEYİ TESLİM EDİLİYOR

Öte yandan HSYK halen üç daire olarak çalışıyor, bunlardan birisi atama ve yetkilerden sorumlu. Yani hangi hâkim hangi şehirde görev yapacak ve kim hangi davalara bakacak bunları belirliyor. Bir daire, hâkim ve savcılara açılan soruşturmalarda ilgili iken diğer daire ise terfilere bakıyor. Bizler belli bir dereceden başlıyoruz mesleğe, her iki yılda bir incelemeye alınıyoruz. Bu süre içinde karara bağladığımız dosyalar, müfettiş raporları, not sistemi kaldırılmadan önce o iki yıl içerisinde ne kadar dosya Yargıtay'dan onanarak geçmiş, ne not alınmış, bunların hepsinin hesabı yapılarak bir üst sınıfa yükseltilmemiz şeklinde karar alınıyor. Bunların hepsini HSYK belirliyor.

Şu anda özel yetkili mahkeme yok denilse de Sulh Ceza Mahkemeleri mevcut halleriyle aslında özel yetkili mahkemeler. Oralarda görev yapan kişiler çok önemli görevler ifa ediyorlar. O mahkemeler HSK tarafından şekillendirilecek. Dosyanın nereye düşeceği [önceden] belli olmasa önemli değil dersiniz ama belli türdeki davaların belli mahkemelerde görüleceğine dair düzenleme var. Böyle olunca da oralarda yetkilendirilenler [bu kurallara göre seçilen] siyasi iradenin istemi dışına çıkacak hâkimler olmayacak.

Değişiklikle birlikte bir de “Yüksek” ibaresi çıkıyor HSYK'dan. Hâkimler Savcılar Kurulu oluyor (“HSK”). Bu çok önemli bir değişiklik değil gibi görünse de dönüşümü tarif ediyor ve psikolojik bir etkisi var aslında. Yargı artık ‘yüksek’ değil, yürütmenin altında. Yani ‘yürütmenin altında çalışacak bir kurul’ pozisyonuna sokuluyor. Bu da yargı bağımsızlığının olmaması demek.

‘BİZE KÖTÜ BİR MİRAS BIRAKILDI’

Bu sürece gelinmesinde yargı mensuplarının sorumluluklarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sorun aslında bizde. Bizler yargı olarak gerçekten düz duruşu gösterebilseydik, eğilip bükülmeseydik bunların hiçbirini yaşamazdık. Biz her zaman [iktidarın hizmetinde] bir ‘sopalık’ görevini almışız, bu görev bize verilmiş. Kim güçlüyse onun yanına yapışmışız. Kendi ayaklarımızın üzerinde duramamışız. Bize kötü bir miras bırakılmış. Biz o mirası reddediyoruz küçük bir grup olarak. Bize de nefes aldırıyorlar.

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

Birçok meslektaşımız yargıda bağımsızlığı ve tarafsızlığı şöyle algılıyor; “Bana kimse ‘şu dosyada şunu yap, şöyle karar ver’ diyemez”. Bu değildir yargı bağımsızlığı. [Yargı bağımsızlığı] Senin ataman, yetkilendirilmen, maaşın, çalışacağın personelin, bütçendir. Bütçen yok, her şey yukarıdan ne kadar verilirse...

‘HÂKİMLER DEVLETİN MEMURU DEĞİLDİR’

Yargıda Birlik Derneği üyeleri, “Seçimlerde bizimle hareket edin, cemaati [Türk makamları tarafından “Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması” “FETÖ/PDY” adıyla belirtilen Gülen cemaati için kullanılan terim] birlikte dövelim” diyorlardı. “Biz ne cemaat diyoruz ne de Hükümet. Yürütmenin de insanları nasıl kullandığını, hâkim ve savcıdan neleri aldığını görüyoruz, yıllar içerisinde bunlar yaşanmış. Her iki tarafa da yaklaşıyoruz” dedik. Buna karşılık, “Ne olacak ki hâkim ve savcının kırtasiyesini Adalet Bakanlığı veriyor” diyorlardı. Adalet Bakanlığı ile Yargıda Birlik Derneği’nin birlikte olması bu cümle ile ifade ediliyordu. Bunları zaten devlet vermeye mecbur, bu şekilde örgütlenmiş. Bunu veriyor diye onunla işbirliği yapmak zorunda değiliz.

Bir de şu var, çoğu meslektaş kendisini devletin memuru olarak görüyor, millet adına karar verdiğinin farkında bile değil. Siyasi irade de bunu çok güzel kullandı. 3 bin 800 kişi [normal memur gibi] ihraç edildi yerine alınanlar avukatlıktan geçme, hâkim, savcı yeterliliği vs.si yok. [Siyasi iktidar] Bunlar önemsenmiyor, “İhraç ettim, yerine de koydum oldu-bitti” deniliyor.

‘HUKUK DİYENLERİN BİRARAYA GELMESİ LAZIM’

Bütün bunların topluma yansımaları nasıl olacak, hukuksuzlukla bir ülke yönetilebilir mi?

Anayasa değişikliği tek adam rejimi, otoriter bir rejim getiriyor. Şu anki Cumhurbaşkanı ile ilgisi olan bir şey değil, kim olursa olsun çok tehlikeli. Neleri göreceğinizi kestiremiyorsunuz, çünkü değişikliklerin içinde denetim mekanizmaları yok. Bir kanunun nasıl uygulanacağını bile Cumhurbaşkanı söyleyebilir deniliyor. Böyle bir şey olabilir mi? Partili olan bir Cumhurbaşkanı olacak belki o partinin bir ilçe başkanı bile hâkim ve savcı üzerinde etkili olmaya başlayacak. Şu ana kadar yaşanan hususlar da bundan sonra neleri yaşayabileceğimizi gösteriyor.

ANAYASA TOPLUMSAL MUTABAKAT OLMaktan ÇIKTI

Anayasa çerçeveyi belirler, kişilerin inisiyatifine bırakmaz, işleyecek bir şekilde denetim mekanizmalarını oluşturur ve sistemini onun üzerine kurar. Anayasa bir

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

toplumsal mutabakattır. Şimdiki hazırlanış tarzı itibariyle Anayasanın toplumsal mutabakat olmaktan çıktığını görüyoruz. Kimin, hangi hocanın hazırladığını bilmiyoruz örneğin. Tamamen bir siyasi partinin hazırladığı bir anayasa diğer bir parti de buna destek çıkıyor. Sonra ben bunu bütün ülkede anayasa olarak uygulayacağım diyorsun. İnsanların da iradelerini sakatlıyorsun. İçeriğinin de doğru bir şekilde anlatılmasını istemiyorsun ve korkutuyorsun sürekli; “hayırcılar” FETÖ’cüdür, PKK’lıdır (Kürdistan İşçi Partisi, yasa dışı silahlı örgüt) diyerek. İnsanların neye oy verdiğini bilmesi ve kendi geleceğini belirlemesi en doğal hakkıdır. Şu an HDP (Halkların Demokratik Partisi, kürt yanlısı ve sol siyasi parti) milletvekilleri içeride, gazeteciler içeride Kalemli kullandırtmıyor, ağızları konuşturamıyorsun sonra da anayasa değişikliği yaptım diyorsun bu olmaz ve böyle gitmez. ‘Evet’ çıksa da gitmez. Diğer taraf [toplumun hayır diyen kesimi] ne olacak, kendisini buraya ait hissetmeyecek mi?

Bunun sürdürülmesi mümkün değil. Böyle bir toplum, ülke ya yıkılır silinir tarihten ya da tekrar silkelenerek ayağa kalkar. Onun için de gerçekten hukuk diyen insanların bir araya gelmesi lazım. Yargı içerisinde böyle insanlar var ama çok dağınık ve sessiz. Önemli olan aynı şeyi hisseden insanları bir araya getirebilecek bir şeyin olması. Biz bunun için varız. Ses olalım, mücadele edelim, birbirimizle dayanışalım. Çünkü bizim gidecek başka yerimiz yok.

Referandum sürecinde sendika olarak siz neler yapacaksınız?

Sendika olarak referanduma ilişkin görüşümüzü, anayasa değişikliğinin otoriter bir rejime götüreceği ve tek adama yönetim olarak teslim edeceği düşüncesi ile “Hayır” yönünde açıkladık. Bu görüşümüzü [getirebildiğimiz] her yerde dile getiriyoruz. Arkadaşlarımız televizyon programlarında, [yayımladıkları] makalelerinde anlatıyor. Ses olmaya, konuşmaya, tartışmaya devam edeceğiz. Hukuk, haksızlığa uğrayan herkesin sığınacağı bir limandır, bu limanı kaybetmememiz lazım, yoksa fırtınalarda boğulur gideriz. Arkadaşlarımızı örgütlü olmaya davet ediyoruz. Örgütlü mücadele her zaman güç verir.

YARGIDA ÖRGÜTLENME SÜRECİ

Bildiğimiz kadarıyla Türkiye’de hâkim ve savcılarının örgütlenmesi ilk olarak 2006 yılında YARSAV’la başladı. Siz nasıl örgütlendiniz?

YARSAV kurulduğunda ben Ankara Ticaret Mahkemesi üyesiydim. Ö.F.E. öncülüğünde Yargıtay’daki savcı, tetkik hâkimi arkadaşlarla birlikte başlayan bir

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

süreçti -sonra bu arkadaşların hepsi 2010 HSYK'sı tarafından bir yerlere gönderildi-kurucu yönetim kurulu oluşturuldu, tüzük hazırlandı, imzaya açıldı. Ben de büyük bir heyecanla, “yargıda bir hak arama olacak, mesleğimizin geleceğini belirleyeceğiz, siyasi iradeye karşı kendi haklarımızı koruyacağız, en azından bir ortak ses olacağız, birilerine duyuracağız” diyerek imzaladım. 501 kurucu üye ile kurulmuştu. Hemen bir genel kurul yapıldı, ben o zaman yedek yönetime girdim. Ne yapmalıyız, neleri öne çıkarmalı, hangi yönetmeliklerle ilgili davalar açmalıyız, hâkim-savcı alımında uygulanan usullerle ilgili nasıl bir yol izleyelim de yanlışlıkları düzeltelim gibi konuları tartıştık epey de davalar açtık.

Hâkim-savcı alımındaki sözlü sınav kayıt altına alınmıyordu, koruma, kollama çok oluyordu. Kayıt altına alınsın ki bir dava açıldığında delil olsun, [heyette] sadece Adalet Bakanlığı mensupları değil, dışarıdan alanında uzman, psikolog, sosyolog, iletişim uzmanı gibi kişiler de olsun -ki bir hâkim için kendini ifade etme, karşısındaki insana ne istediğini aktarma, vücut dili okuyabilme vs. önemlidir- diye davalar açtık. Kayıt altına alma talebimizi, “özel hayata dokunma olarak görüyoruz” deyip kabul etmediler. Bu gerçekçi değildi tabii ki. Sadece Yargıtay'dan da birilerini aldılar heyete.

Yurtdışındaki yargı örgütleri birlikte işler yaparak, yargının dışarı açılmasını da sağladık. Dışarıdaki bir hâkim nasıldır, bizden farkı nedir, hangi koşullarla çalışır gibi konuları hiç düşünmemişiz bile. O hâkim ve savcılarla sohbet ettik dilimiz döndüğünce. Ergenekon-Balyoz sürecinde İtalya'daki “Temiz Eller” operasyonunu yürüten savcıyı çağırdık bir panele, tecrübelerini aktarması için.

Biz bunları yaparken siyasi iktidar, “YARSAV [yargıçlar ve savcılar birliği], ‘YARSAP’ [yargıçlar ve savcılar partisi] olmuş, parti kursunlar” dedi. O zaman Adalet Bakanı M.A.Ş. idi. Birileri bir şeyleri doğru söylüyor ama siyasi iradenin hoşuna gitmiyordu. [Bizi] Halkın gözünde itibarsızlaştırmak için, “Cübbelerini çıkarsınlar siyasete girsinler” gibi cümleler sarf ettiler.

[Sendika bünyesinde] 2009'da seçim yapıldı. Kurucu Başkan [Ö.F.E.]nin yönetime girmesi engellendi. Bir sürü etken vardı. Herkes şaşkın. “YARSAV'ın içerisine bir sürü cemaatçi girdi, bu [Ö.F.E.]nin seçilmesini engelledi” değerlendirmeleri yapıldı. E.Ü.T. seçilmişti o genel kurulda. Ardından 2010 referandumu yapıldı. Dernek'te de -HSYK seçimlerindeki başarısızlığın belki üzerinden atılması için belki bir güven tazeleme gibi diyebiliriz- 2010'da olağanüstü genel kurula gidildi.

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

Biz de Ö.F.E.nin seçilemeyişi ile ilgili, birçok cemaatçi girdi söylemlerini tartalım bakalım dedik. “YARSAV hepimizindir” hareketini başlattık ama genel kuruldaki üyeleri ikna edemedik. Dolayısı ile yönetimi yine E.Ü.T.ye teslim ettik.

Sendikalaşma süreci nasıl oldu?

Dernek belli bir yol kat edip kendisini ispatladıktan sonra, yurtdışındaki derneklere de üye oldu.

Bu sefer sıra sendikada dedik. 2011’de Yargı-Sen adıyla tüzüğümüzü hazırladık. Ankara Valiliğine başvuru yaptık. Vali yardımcısı almakta tereddüt etti ama verdik.

Çok kısa bir süre içerisinde Ankara Valiliği kapatma davası açtı, “Hâkim ve savcılar sendika kuramaz” dedi. “Büro iş kolunda örgütlenebilirsiniz” denildi. Genel Kurulu topladık, genel kurulda hâkim ve savcılar olarak örgütlenme, tüzük değişikliği yapmama kararı çıktı. Mahkeme de “ihtara uymadınız” diyerek sendikayı kapattı. Dosya Yargıtay’a gitti, Yargıtay’da iki muhalefet oyu vardı, birisi hiç kuramazsınız dedi, birisi de kurulabilir ama dedikten sonra bir takım eksikliklerden bahsederek kapatma kararını onayladı.

Sonra biz ILO’ya [Uluslararası Çalışma Örgütü] şikâyet ettik, arkasından AİHM’sine götürdük. Orada dava devam ediyor.

Bir taraftan da ilk mahkemenin kararı ile kapatmaya gerekçe gösterdiği hususları tüzüğe işleyerek 2012 yılında Yargıçlar Sendikası’nı kurduk. İkinci sendikamızla ilgili olarak da kapatma davası açtılar ama mahkeme bu sefer reddetti, Yargıtay da onayladı.

Dört yıldır sendikamız var. Ama YARSAV’ı kuranlar ve YARSAV darmadağın edildiği için meslektaşlar cesaret gösterip de üye olamıyor. Önemli değil diyoruz biz varız ve üye sayımız, örgütlenmemiz mutlaka artarak devam edecek. Bu işkolundaki sendikaların uluslararası örgütü olan MEDEL’e müracaat ettik izleyici olarak, Nisan’daki toplantıda girmemizi tartışacaklar. Pek çok ülkede örgütlenmiş yargıçlar, hem sendikaları, hem dernekleri hem de uluslararası çatı örgütü var.

Sendikal örgütlülük, ücret ve sosyal hak taleplerini içerir, onları müzakere eder işverenle, siz kurulurken neyi düşünerek, neyi amaçlayarak kuruldunuz?

Çıkartılan yasa ve yönetmeliklerin hepimizin günlük hayatını nasıl etkilediğini görüyoruz, gözlemliyoruz. Bunlarla ilgili en azından siyasi partileri besleyen, onlara görüş bildiririz, bu konularda bir tutumumuz olur dedik. Onun dışında da elbette

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

üyelerimizin özlük hakları, çalışma koşulları, mesleki gelişimleriyle ilgili çalışmalar yaparız diyorduk.

Maaş artışlarıyla ilgi olarak daha önce kapatılan Yargı-Sen bir çalışma yapmış, dilekçe örneği hazırlamıştı. Sendika adına dava açtık, Danıştay bir kısım kararlarda sendika temsil edemez husumet düşmez diyerek reddetti.

ÇALIŞMA KOŞULLARIMIZA İLİŞKİN ANKET YAPTIK

YARSAV'ın yapmış olduğu çalışma koşullarına dair bir anket vardı, “Bir hâkim kaç tane dosyaya bakmalı” diye. Çok güzel bir anketi. Tabip Odası'yla birlikte yaptık. Dosyalardaki o sarı kâğıtlar toz, mikrop üretiyor. Bizlerin de meslek hastalıkları var mesela, boyun düzleşmesi, oturuş bozukluğu, bel fıtığı, taşikardi, göz, cilt rahatsızlıkları gibi.

Ama siyasi irade bizi sürekli bir siyasi kalıba sokmaya çalıştığı için bu yaptığımız çalışmalar hep ikinci planda gösterildi, kimse duymadı bile.

Ama asıl mesele tabii ki hukuk, sendikamızın kuruluş amacı hukukumuzla sahip çıkmak. Günlük yaşantımızı etkileyen her konuda bir görüş bildirmek aslında siyasi iradenin [burada tartışmalar yapılmasının] önünü de açar. Bir yasa çalışması olduğu zaman dosya hazırlıyorduk ve siyasi partilere gönderiyorduk. Ama hepsi sahip çıkmıyordu, CHP (Cumhuriyet Halk Partisi, ana muhalefet partisi) sahip çıkıyordu, o zaman da CHP'nin arka bahçesi denildi bize. [Ö.F.E.] en son yasa çalışmasında meclis görüşmelerine katılmak istemişti, MHP'li (Milliyetçi Hareket Partisi) bir vekilin tekmesine maruz kalmıştı. Dinlemeye bile tahammül etmeyip, sonra seni bir başka siyasi parti ile ilişkilendirmeye çalışıyorlar.

Bir çalışmamız daha oldu. Yargıtay'ın kararları UYAP'ta yayınlanmıyordu çünkü Yargıtay üyeleri o kararlarla kitap yazıp para kazanıyorlardı. Dedik ki Yargıtay kararları UYAP'ta açılsın. Çünkü bir hâkimin, ilgilendiği bir konu ile ilgili üst mahkeme ne yapmış, nelere önem vermiş, neyi bozmuş neyi onaylamış bunları görmek en doğal hakkı. Davayı açtık, Yargıtay savunma verdi ya da vermedi tam hatırlamıyorum, sonra baktılar dava kazanılacak kendiliğinden açtılar UYAP'a. YARSAV'a karşı dava kaybetmemek için açtılar.”

III. BAŞVURAN HAKKINDA YÜRÜTÜLEN DİSİPLİN SORUŞTURMASI

7. HSYK Üçüncü Dairesi, 21 Şubat 2017 tarihinde, söz konusu röportajla ilgili olarak alınan bir ihbarı dikkate alarak, röportajın bir müfettiş tarafından incelenmesine karar vermiştir.

8. HSK (Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girmesinden sonra verilen yeni adıyla) Birinci Dairesi, 20 Haziran 2017 tarihinde, incelemesinin ardından müfettiş tarafından yapılan teklif uyarınca, söz konusu olayların soruşturmayı gerektirdiği kanaatine vararak başvuran hakkında soruşturma izni vermiştir.

9. 28 Mayıs 2018 tarihinde, HSK İkinci Dairesinin talebi üzerine, başvuran savunmasını yapmıştır. Başvuran, savunmasında, ihtilaf konusu röportajda yer alan açıklamaları Yargıçlar Sendikası Genel Sekreteri sıfatıyla ve herhangi bir önyargı olmaksızın yaptığını ve bu açıklamaların, Anayasa değişikliğine ilişkin tartışmalar bağlamında ulusal hukukun kamu yararına geliştirilmesine katkı sağladığını ileri sürmüştür.

10. HSK İkinci Dairesi, 20 Eylül 2018 tarihinde, başvurana öncelikle, söz konusu röportajda yer alan bazı ifadeleri kullanarak, hizmet içinde ve dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsabilecek davranışlarda bulunduğu gerekçesiyle, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 65. maddesinin 2. fıkrasının a) bendi uyarınca kınama cezası vermiştir. HSK İkinci Dairesi, ardından, başvuranın geçmiş çalışmalarını, olumlu sicilini ve terfilerini dikkate alarak, aynı Kanun'un 70. maddesi uyarınca verilen cezanın hafifletilmesine ve *son olarak (in fine)* başvurana iki gün aylıktan kesme (1.218 Türk lirası, ilgili tarihte yaklaşık 190 avro) cezası verilmesine karar vermiştir.

Söz konusu kararın gerekçesi aşağıdaki gibidir:

“Somut olayda, ilgili tarafından gazete söyleşisi aracılığıyla kamuoyu ile paylaşılan yazı içeriğinde, yargının sorunları ve yapılan Anayasa değişikliğinin yaratabileceği

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

olumsuzluklar hakkındaki düşünceler paylaşılrken yargı kurumunun toplumun gözünde saygınlığını yok edebilecek ve geçmişten bugüne kadar gelen uygulamalar ile bütün olarak işlemez ve güvenilmez nitelikte olduğu düşüncesini doğurabilecek ifadeler kullanıldığı; Anayasa değışikliğine ilişkin görüşler açıklanırken, Anayasa değışikliğine ilişkin referandum sürecinin yarattığı toplumsal atmosferin de etkisi ile siyaseten taraf olduğu izlenimi yaratacak açıklamalar yaptığı, bu haliyle yazı içeriğinin genel olarak yukarı kısımda belirtilen yargı mensubunun ifade özgürlüğünü kullanırken göstermesi gereken hassasiyete ve sınırlamalara uygun olmadığı anlaşılmaktadır.”

11. Başvuran, 20 Kasım 2018 tarihinde, özellikle hâkimlerin sahip olduğu dernek kurma ve ifade özgürlüğü haklarını ileri sürerek, HSK İkinci Dairesinden 20 Eylül 2018 tarihli kararın gözden geçirilmesini talep etmiştir

12. HSK İkinci Dairesi, 3 Ocak 2019 tarihinde, itiraz edilen kararın yerinde olduğunu değerlendirerek başvuranın talebini reddetmiştir.

13. HSK Genel Kurulu, 2 Mayıs 2019 tarihinde hem kararın hem de gerekçesinin usule ve hukuka uygun olduğu kanaatine vararak başvuranın 3 Ocak 2019 tarihli karara yaptığı itirazı reddetmiştir.

İLGİLİ ULUSAL VE ULUSLARARASI YASAL ÇERÇEVE

I. İLGİLİ ULUSAL MEVZUAT VE UYGULAMASI

14. 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu’nun 65 ve 70. maddelerinin somut olaya ilişkin kısımları aşağıdaki gibidir:

“Madde 65: Kınama cezası

“Kınama: Belli bir eylem veya davranışın kusurlu sayıldığıнын yazı ile bildirilmesidir.

Kınama cezası aşağıdaki hallerde uygulanır:

a) hizmet içinde ve dışında, resmi sıfatının gerektirdiğı saygınlık ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak.

(...)”

Madde 70 - Bir üst veya alt derece disiplin cezası uygulanması

(...)

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

İlk defa disiplin suçu işleyenlerden geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu olan ve tercihli veya mümtazen yükselmeye layık bulunan ve iyi veya çok iyi derecede sicil alanlar hakkında, meslekten çıkarmayı gerektiren durumlar hariç olmak üzere, verilecek cezalardan bir derece hafif olanı uygulanabilir.”

15. İlgili ulusal mevzuat ve uygulamaya ilişkin olarak, *Eminağaoğlu/Türkiye* (no. 76521/12, §§ 36-43, AİHM 2021) ve *Kozan/Türkiye* kararlarına (no. 16695/19, §§ 22-28, AİHM 2022) atıfta bulunmak uygundur.

II. VENEDİK KOMİSYONUNUN 2017 ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞÜ

16. Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu (“Venedik Komisyonu”), 10 ve 11 Mart 2017 tarihlerinde gerçekleştirilen 110. Genel Kurul toplantısında, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 21 Ocak 2017 tarihinde kabul edilen ve 16 Nisan 2017 tarihinde referanduma sunulacak olan Anayasa değişikliği hakkında bir görüş (CDL-AD(2017)005) kabul etmiştir. Bu görüşün sonuç kısmı aşağıdaki şekildedir:

“124. Her Devletin, ister başkanlık olsun ister parlamenter, isterse karma olsun kendi siyasi sistemini seçme hakkı vardır. Ancak bu hak kayıtsız şartsız değildir. Kuvvetler ayrılığı ve hukukun üstünlüğü ilkeleri gözetilmelidir ve bunun için de tasarlanan siyasi sistemin içine yeteri oranda denge ve denetleme mekanizmalarının gömülmesi gerekmektedir. Her bir anayasa, bir dizi karmaşık denge ve denetim mekanizmalarından ibaret olup başka bir ülkenin anayasasında hâlihazırda mevcut olan hükümler de dâhil olmak üzere her bir hükmün, bir bütün olarak kuvvetler dengesi esasına dayanılarak incelenmesi icap eder.

125. 21 Ocak 2017’de Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen ve 16 Nisan 2017’de halk oylamasına sunulacak olan Anayasa değişikliği teklifleri çerçevesinde Türkiye örneğinde olduğu gibi başkanlık sistemi seçilirken bilhassa ihtiyatlı davranılması gerekmektedir çünkü başkanlık sisteminin özünde, bozularak dikta rejimine dönüşme tehlikesi barınmaktadır Başkanlık sisteminde yasama ve yürüme erkleri, yetkilerini ve meşruiyetlerini belirli aralıklarla düzenlenen seçimler vasıtasıyla halktan alır Bu iki erk, birbirinden o kadar sert bir çizgiyle ayrılmıştır ki ikisi

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

arasında ihtilaf çıkması kaçınılmazdır. Yönetimin, bu ihtilafların arasını bulması gerekir Daha anlaşılır bir ifadeyle anlatmak gerekirse tam da bu sebeplerden kuvvetler ayrılığı, farklı yetkilerin birbirinden farklı yaklaşımlara ve siyaset vurgularına izin verecek niteliklerde olması şartını koşar.

126. Teklif edilen değişikliklerin amacı, bu değişikliklerin Türkiye’deki köklü parlamentarizm geleneğini hiçbir surette yansıtmamalarına, hatta ülkenin anayasal geçmişinde kırılma noktası yaratacak olmalarına rağmen Türk resmi makamlarının da tanımadığı üzere, “Türk usulü” bir başkanlık sistemi kurmaktır. Söz konusu değişiklikler, demokratik başkanlık sistemlerinin en belirgin özelliği olan kuvvetler ayrılığı esasına dayanmamaktadır. Başkanlık ve meclis seçimleri, yasama ve yürütme erkleri arasında çıkması muhtemel ihtilafları önleyebilmek adına sistemli olarak birlikte düzenlenecektir. Dolayısıyla resmi olarak birbirlerinden ayrılmaları, uygulamada anlamlarını yitirme riskini taşıırken daha zayıf olan erkin, meclisin rolünü de marjinalleştirme riskini doğurmaktadır. Cumhurbaşkanı’nın siyasi hesap verme sorumluluğu, sadece beş yılda bir gerçekleştirilecek olan seçimlerle sınırlı olacaktır.

127. Teklif edilen rejimin aşağıda bahsedilen özellikleri bilhassa kuvvetler ayrılığı konusunda ciddi endişelere yol açmaktadır:

- Yeni Cumhurbaşkanı yürütme yetkisini tek başına kullanacak olup siyasal açıdan muadil bir hükümet kurmayan bakanları atama ve görevden alma, tek başına belirlediği kıstaslara dayanarak üst kademe kamu yöneticilerinin tamamını atama ve görevden alma yetkileri denetimsiz olacaktır.

- Cumhurbaşkanı’nın, bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı seçme yetkisi olacak; bu yardımcılardan biri, demokratik bir meşruiyeti veyahut da meclis onayı olmaksızın Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması veya geçici olarak görevinden ayrılması halinde Cumhurbaşkanı’na ait yetkileri kullanacaktır.

- Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, sadece meclis denetiminin son derece zayıf bir aygıtı olan meclis soruşturmasıyla yargılanabileceklerdir.

- Cumhurbaşkanı’na, kendi siyasi partisinin üyesi ve hatta lideri olmasına izin verilecek, bu sayede Cumhurbaşkanı meclisi kontrolü altına alacaktır.

- Cumhurbaşkanlığı ve meclis seçimlerinin zorunlu olarak aynı zamanda yapılması ilkesi getirilecektir.

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

- Cumhurbaşkanına, her ne sebeple olursa olsun Meclisi feshedebilme yetkisi verilecek olup bu yetki, erken Cumhurbaşkanlığı seçimlerine de gitmek zorunda kalındığı düşünüldüğünde demokratik başkanlık sistemlerine esas olarak yabancıdır. Siyasi sorunların bu şekilde çözülmesi, en iyimser ifadeyle, iptidaidir.

- Meclisin, Cumhurbaşkanını ikinci görev süresi devam ederken seçimleri yenilemeye karar vermesi halinde üçüncü defa göreve gelme fırsatı olacaktır. Bu değişiklik, Türk Anayasasında ve ayrıca iyi Avrupa uygulamaları karşılığında da bir kimsenin en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebileceği yönünde konulan sınırlamaya getirilen gerekçesiz bir istisnadır.

- Cumhurbaşkanının ayrıca, Anayasa Mahkemesinin gözden geçirebileceği bir yetki kanununa ihtiyaç duymaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnameleri çıkarma konusunda kapsamlı bir yetkisi olacaktır; prensipte kanunlar Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinden önce gelecek olsa da söz konusu değişiklikler, bu önceliği uygulamada teminat altına alacak etkili mekanizmalar getirememektedir

- Cumhurbaşkanına, olağanüstü hâl ilan etme ve olağanüstü hâl esnasında herhangi bir sınırlama olmadan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri çıkarma münhasır yetkisi verilecektir.

128. Bir başkanlık rejiminde yasamayla yürütme arasındaki ihtilafların çözülmesi için güçlü ve bağımsız bir yargı olmazsa olmaz bir şarttır. Ancak teklif edilen değişiklikler Türk yargı gücünü güçlendirmek yerine zayıflatmaktadır. Mevcut oluşumu uluslararası standartlarına büyük oranda uyum gösteren Hâkimler ve Savcılar Kurulu, on üç üyesinden altısının artık nötr bir güç olmaktan çıkacak olan Cumhurbaşkanı tarafından atanacağı, yedi üyesinin de Cumhurbaşkanının kontrolü altında olacak ve seçimlerin eş zamanlı olmasından sebep de büyük ihtimalle Cumhurbaşkanıyla aynı siyasal erkleri temsil edecek olan Büyük Millet Meclisi tarafından atanacak şekilde derhal düzenlenecektir. Kurulun hiçbir üyesi artık görevdeş hâkimler tarafından seçilmeyecektir. Kurulun, hâkim ve Cumhuriyet savcılarının atanması, terfi etmesi, tayini, cezalandırılması ve görevden alınması gibi önemli işlevleri denetlediği nazarı itibara alındığında Cumhurbaşkanının bu Kurulu kontrolü altında tutması yargıya da etki edecektir. Hâkimler ve Savcılar Kurulunun kontrol altında tutulması, Cumhurbaşkanının Anayasa Mahkemesi üzerindeki etkisini de dolaylı yollardan artıracaktır

129. Bu değişikliklerle birlikte yürütmenin, yargı teşkilatı ve savcılar üzerinde artacak olan kontrolü, Türk yargı sisteminin bağımsızlıktan yoksun olmasıyla ilgili uzun

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

zamandır süregelen endişeler bağlamında çok daha büyük bir sorun yaratacaktır. Söz konusu değişiklikler, yürütmenin üzerinde zaten yetersiz olan yargı denetim sistemini iyice zayıflatacaktır.

130. Venedik Komisyonu, yukarıda belirtilenler ışığında, teklif edilen Anayasa değişikliklerinin Türkiye'ye, dikta rejimine dönüşmesinin engellenmesi için gereken denge ve denetleme mekanizmalarından yoksun bir başkanlık rejimi getirdiğini tespit etmektedir. Askeri mahkemelerin kapatılmasına ve Cumhurbaşkanlığın olağanüstü hâl kararnamelelerinin TBMM tarafından onaylanmaması halinde kendiliğinden yürürlükten kalkacak olmasına ilişkin memnuniyet verici hüküm, bu sonucu değiştirmeye kâfi gelmemektedir.

131. Meclis görüşmeleri ve Anayasa değişikliklerinin kabul süreci, ikinci en büyük muhalefet partisinden çoğu vekilin hapiste olduğu bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Oy gizliliğinin ihlal edilmiş olması, değişikliklerin hilesiz bir şekilde desteklenmesi özelliğine ve vekillerin oylarının kişisel olması özelliğine şüphe düşürmüştür. Ne yazık ki parlamento usulleri, meclisteki tüm siyasi erklerin hazır bulunmasıyla açık görüşmelerin yapılması fırsatını tanımamıştır.

132. Meclisin Anayasa değişikliği oylamasını kabul etmesi ve halkın onayına sunmasına ilişkin gelişen tüm süreç, ifade ve toplanma özgürlüğü üzerinde son derece esaslı sınırlamaların bulunduğu bir dönemde, olağanüstü hâl esnasında gerçekleştirilmektedir. Özellikle gazeteciler açısından son derece elverişsiz bir ortamın olması ve bu noktada Türkiye'de kalitesiz ve tek taraflı toplumsal tartışmaların yaygın olması, değişikliklere ilişkin anlamlı ve kapsamlı bir demokratik referandum kampanyasının düzenlenme ihtimaline şüphe düşürmektedir.

133. Sonuç itibarıyla Venedik Komisyonu, teklif edilen anayasa değişikliklerinin özünde, Türkiye'nin anayasal demokrasi geleneğinde geriye atılacak tehlikeli bir adım olduğu görüşündedir. Venedik Komisyonu, teklif edilen sistemin bozularak dikta rejimine ve kişisel bir rejime dönüşme tehlikesinin altını çizmek istemektedir. Ayriyeten zamanlama da son derece talihsiz olup başlı başına bir endişe sebebidir: mevcut olağanüstü hâl, anayasa referandumuna layık demokratik bir ortam temin etmemektedir.

134. Venedik Komisyonu, Türk resmi makamlarının ihtiyaç duyabileceği her türlü yardımı yapmaya hazırdır.”

III. AVRUPA HÂKİMLERİ DANIŞMA KONSEYİNİN HÂKİMLERİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN 25 (2022) NO.LU GÖRÜŞÜ

17. Avrupa Hâkimleri Danışma Konseyi (CCJE), 2 Aralık 2022 tarihinde, hâkimlerin ifade özgürlüğüne ilişkin 25 (2022) no.lu görüşünü kabul etmiştir. Bu görüşün somut olayla ilgili bölümleri aşağıdaki şekildedir:

“(…)

3. Bir kurum olarak yargının kapsamına giren konulara ilişkin açıklamalar

48. Hâkimler, yargının bağımsızlığı ve kuvvetler ayrılığı da dâhil olmak üzere, temel insan hakları, hukukun üstünlüğü, hâkimlerin atanması veya terfi ettirilmesi ve adalet yönetiminin düzgün işleyişi ile ilgili konularda yorum yapma hakkına sahiptir. Eğer konu mahkemelerin işleyişini doğrudan etkiliyorsa, hâkimler yasama teklifleri veya hükümet politikaları da dâhil olmak üzere siyasi açıdan tartışmalı konularda da yorum yapmakta özgür olmalıdır. Bu durum, kamunun bu konular hakkında bilgilendirilme konusunda meşru bir menfaati olmasından kaynaklanmaktadır, zira bu konular demokratik bir toplumda çok önemlidir. Üst düzey görevlerde bulunan veya hâkim derneklerinde veya yargı konseyinde görev yapan hâkimler, yargı adına konuşmak için iyi bir konuma sahiptir.

(…)

VI. Hâkimlerin, hâkim derneklerinin ve yargı konseylerinin yasal ve/veya etik bir görevi olarak yargı bağımsızlığını savunmak

58. CCJE, 3 (2002) ve 18 (2015) no.lu görüşlerine uygun olarak, her hâkimin yargı bağımsızlığını teşvik etmek ve korumakla yükümlü olduğunu, yargı bağımsızlığının sadece hâkim için anayasal bir güvence olarak işlev görmediğini, aynı zamanda hâkimlere bunu sürdürmek ve hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı tehdit altında olduğunda bu temel değerleri savunmak için etik ve/veya yasal bir görev yüklediğini ifade etmektedir. Bu, iç ve dış bağımsızlık konularını da kapsamaktadır.

(…)

61. Savunma yükümlülüğü yargının bağımsızlığından doğduğu için tüm hâkimler için geçerlidir. Bir hâkimin bu tür açıklamaları sadece kişisel olarak değil, aynı zamanda bir yargı konseyi, hâkimler ve savcılar derneği veya yargıyı temsil eden başka bir organ adına yapması halinde, hâkimin sahip olduğu koruma artmaktadır. Yukarıda

belirtilenler ışığında ve konuya ve bağlama bağlı olarak, yargı konseyi, hâkim dernekleri, mahkeme başkanları veya diğer bağımsız organlar, örneğin üst düzey anayasal meseleler gibi bu tür konularla ilgilenmek için en iyi konumda olabilirler. Hâkimler görüşlerini uluslararası bir hâkimler derneği aracılığıyla da ifade edebilir.

(...)”

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

18. Başvuran, günlük yayın yapan ulusal bir gazetede yayımlanan bir röportaj çerçevesinde yaptığı açıklamalar nedeniyle kendisine verilen disiplin cezasının, ifade özgürlüğü hakkının ihlalini teşkil ettiğini ileri sürmektedir. Başvuran, Sözleşme’nin 10. maddesini ileri sürmektedir. Bu madde aşağıdaki şekildedir:

“1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, kanunla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

19. Hükümet, başvuranın kendisine verilen aylıktan kesme cezası nedeniyle önemli bir zarara maruz kalmadığından şikâyet ederek, bir kabul edilemezlik itirazı ileri sürmektedir. Hükümet, olayların meydana geldiği

dönemde ilgilinin maaşının yaklaşık on ikide birine tekabül eden 1.218 Türk lirası (TRY) tutarındaki söz konusu cezanın başvuranın durumuna göre sembolik olduğu ve başvurana aşırı bir yük getirmediği kanaatine varmaktadır.

20. Başvuran bu itiraz hakkında herhangi bir görüş bildirmemektedir.

21. Mahkeme, somut olayda başvurana verilen ve ilgili tarihte yaklaşık 190 avroya denk gelen 1.218 TRY tutarındaki aylık kesintisinin mali açıdan önemsiz olmadığını değerlendirmekte ve özellikle, bu türden bir disiplin cezasının başvuranın hizmet dosyasında kaldığı sürece kariyerinde ilerlemesini tehlikeye atabileceğini gözlemlemektedir. Dahası, ihtilaf konusu cezanın başvuran üzerindeki pratik ve özellikle maddi etkileri, mevcut davada önemli bir zararın varlığını değerlendirmek için tek kriter olamaz. Nitekim bir ihlalin ciddiyetinin hem başvuranın öznel algısı hem de belirli bir davadaki nesnel durum dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir (*Eon/Fransa*, no. 26118/10, § 34, 14 Mart 2013). Başvuran, somut olayda, genel sekreterliğini yaptığı sendika adına kullandığı ve kendisine göre kamu yararını ilgilendiren bir konu hakkında olan ve ifade özgürlüğü kapsamına giren söylemler sonucunda ceza almıştır. Başvuranın Sözleşme'nin 10. maddesine dayandırdığı şikâyet, genel bir öneme sahip ilkesel sorular ileri sürmektedir: Meslektaşlarını temsil etme görevi yürüten bir hâkimin, sadece adli değil siyasi sonuçları da olan Anayasa değişikliğini kamuya açık bir şekilde eleştirmek için ifade özgürlüğünü kullanıp kullanamayacağı sorusu ve böyle bir eyleme karşılık olarak verilen cezanın hangi koşullar altında demokratik bir toplumda gerekli görülebileceği sorusu (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, *Panioglu/Romanya*, no. 33794/14, § 75, 8 Aralık 2020 ve *Handzhiyski/Bulgaristan*, no. 10783/14, § 36, 6 Nisan 2021 ve bu kararda yer alan atıflar).

22. Bu nedenle Mahkeme, somut olayda, ihtilaf konusu cezanın verilmesinin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının b) bendi anlamında

başvurana önemli bir zarar vermediğini kabul edemez. Sonuç olarak, Hükümetin itirazının reddedilmesi uygundur.

23. Mahkeme, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve Sözleşme'nin 35. maddesinde öngörülen başka bir gerekçeyle kabul edilemez olmadığını tespit ederek, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

a) Başvuran

24. Başvuran, Anayasa değişikliği hakkında fikrini dile getirmesi nedeniyle kendisine verilen disiplin cezasının ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiği kanaatine varmaktadır. Başvuran, söz konusu cezaya ilişkin olarak ulusal makamlar tarafından verilen kararları eleştirmekte, kararların, açıklamalarında kullanılan hangi ifadelerin veya cümlelerin yargının saygınlığını zedelediğini ve hâkim sıfatıyla bağdaşmadığını belirtmediğini ileri sürmektedir.

25. Başvuran, Mahkemenin içtihatlarına atıfta bulunmakta ve özellikle yargının bağımsızlığı gibi kamu yararını ilgilendiren ve hâkimlerin ifade özgürlüğünün yüksek düzeyde korumadan yararlanacağı konularda, bu özgürlüğünün korunmasının önemini vurgulamaktadır. Başvuran ayrıca, bir yargıçlar sendikasının yönetici üyesi olarak, rejim değişikliği ve hâkimler ve savcılar yüksek kurumu yapısında köklü değişiklikler öngören Anayasa değişikliğinden oluşan önemli hukuki gelişmeler hakkında kamuya açık bir şekilde görüş bildirme hakkına sahip olduğunu ileri sürmektedir. Başvuran, bu bağlamda, özellikle Venedik Komisyonunun 2017 Anayasa değişikliğinde HSYK'nın yapısına ilişkin olarak öngörülen değişikliklerin yargı bağımsızlığını tehlikeye attığının belirtildiği ilgili görüşü olmak üzere, çeşitli

uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan bir dizi uluslararası belgeye atıfta bulunmaktadır.

b) Hükümet

26. Hükümet, statüleri nedeniyle, ifade özgürlüklerini kullanırken yargı mensuplarının diğer vatandaşlardan daha fazla kısıtlamaya tabi olduğunu belirtmektedir. Hükümet, bu bağlamda, ulusal makamların, başvuranın 2017 Anayasa değişikliği taslağına ilişkin açıklamalarının ilgilinin hâkim olarak statüsünün doğasında bulunan bağımsızlık ve tarafsızlığa aykırı olduğu yönündeki tespitlerine atıfta bulunmaktadır. Hükümet ayrıca, başvurana verilen iki gün aylıktan kesme cezasının hafif bir ceza olduğunu ve dört yıl sonra hizmet dosyasından silinebileceğini ileri sürmektedir. Hükümet, sonuç olarak, başvuranın açıklamalarının Sözleşme'nin 10. maddesi tarafından korunmadığını ve ifade özgürlüğüne bir müdahale olmadığını değerlendirmektedir.

27. Hükümet, Mahkemenin bir müdahale olduğunu tespit etmesi durumunda, söz konusu cezanın 2802 sayılı Kanun'un 65. maddesinin 2. fıkrasının a) bendi tarafından öngörüldüğünü ve yargının otoritesini ve tarafsızlığını güvence altına alma meşru amacını izlediğini ileri sürmektedir.

28. Hükümet, müdahalenin gerekliliğine ilişkin olarak, ilgili dönemde, birçok tanınmış kişinin siyasi tercihlerini belirtmek ve Anayasa değişikliğine ilişkin yapılacak referandum öncesinde vatandaşları yönlendirmek amacıyla açıklamalar yaptığını belirterek başvuranın söz konusu açıklamaları yaptığı bağlamı vurgulamaktadır. Hükümet, ihtilaf konusu röportajın siyasi açıdan taraflı olarak algılanma riski taşıdığını ve dolayısıyla yargının tarafsızlığını ve bağımsızlığını tehlikeye attığını ileri sürmektedir. Hükümet, özellikle, başvurana, referandumda ne yönde oy kullanacağını açıkça belirtmekle, meslektaşları tarafından bazı milletvekillerinin ve gazetecilerin tutuklanması kararlarını itibarsızlaştırmakla ve Anayasa değişikliğini eleştiren siyasi yorumlar yapmakla suçlamaktadır.

29. Hükümet, başvuranın kendisine göre bir politikacıya benzeyen açıklamalarının, bir hâkim olarak taşıdığı mesleki sorumluluk ve yükümlülüklerle bağdaşmadığı kanaatindedir. Hükümet, bu bağlamda, referandumla ilgili olarak kendisiyle aynı siyasi tercihi yapmamış vatandaşların, başvuranın sorumlu olduğu yasal süreçlerde adil bir karar verebileceğinden şüphe duyabileceklerini ileri sürmekte ve başvuranın söylemlerinin medyada geniş yer bulduğunu ve toplumun önemli bir kesimi tarafından taraflı olarak algılandığını belirtmektedir.

30. Hükümet, son olarak, bir taraftan, ulusal makamların, ihtilaf konusu cezaya ilişkin kararlarında, söz konusu menfaatleri ayrıntılı bir şekilde incelediğini ve bunlar arasında adil bir denge kurduğunu ve diğer taraftan, verilen cezanın makul olduğunu değerlendirerek, ihtilaf konusu tedbirin demokratik bir toplumda gerekli olduğunu ve izlenen meşru amaçla orantılı olduğunu ileri sürmektedir.

c) Müdahil Taraf

31. İfade Özgürlüğü Derneği (İFÖD), hâkimlerin ifade özgürlüğünü kullanmaları bağlamında daha sıkı bir rejime tabi olmalarına rağmen, kamu yararına ilişkin konuların ve özellikle de yargının bağımsızlığına ilişkin konuların bu ilkenin önemli bir istisnasını oluşturduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda, müdahil taraf, başvuranın açıklamalarına konu olan 2017 Anayasa değişikliğinin HSYK'nın yapısında önemli değişiklikler yaptığını ve bunun, reformun bu yönüyle ilgili olarak Venedik Komisyonu tarafından dile getirilen ciddi endişelere rağmen yapıldığını ileri sürmektedir. Müdahil tarafa göre, HSK'nın yapısındaki değişiklik, Mahkemenin yukarıda bahsedilen *Eminağaoğlu/Türkiye* kararında bu konuda dile getirdiği sorunları çözmek yerine kötüleştirmiştir. Müdahil taraf, bu bağlamda, HSK'ya yapılan atamaların artık siyasi kontrol altında olduğunu ve bu nedenle söz konusu kurulun artık yapısal olarak bağımsız kabul edilemeyeceğini ileri sürmektedir.

32. Müdahil taraf dahası, hâkimlerin anayasal konulardaki açıklamaları nedeniyle ceza aldıkları durumlarda, üç ana noktanın kesinlikle dikkate alınması gerektiği kanaatindedir. Müdahil tarafa göre, öncelikle, bir yandan diğer hâkimler veya devam etmekte olan davalar üzerinde etkisi olabilecek konuşmalar ile diğer yandan kamu yararını ilgilendiren konulara ilişkin açıklamalar arasında bir ayırım yapılmalı ve açıkça kamu yararını ilgilendiren konulara ilişkin bir tartışma kapsamında yer alan söylemler yüksek düzeyde korumadan yararlanmalıdır. Müdahil taraf ardından, diğer meslekler gibi hâkimlerin de dernek kurma hakkı bulunması nedeniyle, bir meslek örgütünü temsil eden hâkimlerin hukuki gelişmeler hakkında açıklama yapma hakkına sahip olması gerektiğini değerlendirmektedir. Müdahil taraf, son olarak, bir hâkimin disiplin soruşturmasına maruz kalması durumunda, bağımsızlık ve tarafsızlık gerekliliklerini karşılayan bir prosedürden yararlanması gerektiğini ileri sürmektedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

a) Genel ilkeler

33. Mahkeme, hâkimlerin ifade özgürlüğüne uygulanabilir genel ilkelerin, *Baka/Macaristan* ([BD], no. 20261/12, §§ 162- 167, 23 Haziran 2016) ve *Eminağaoğlu/Türkiye* (no. 76521/12, §§ 120- 126, 9 Mart 2021) kararlarında bildirildiği şekliyle, mevcut davada da uygulandığını hatırlatmaktadır.

34. Mahkeme özellikle demokratik bir toplumda, güçler ayrılığına ve yargı bağımsızlığının korunması gerekliliğine ilişkin konuların, genel menfaati ilgilendiren çok önemli konular teşkil ettiği kanaatindedir (*Morice/Fransa* [BD], no. 29369/10, § 128, AİHM 2015). Genel menfaate ilişkin konular hakkındaki tartışmalar, ulusal makamlara tanınan özellikle kısıtlı bir takdir yetkisi ile birlikte, genellikle Sözleşme'nin 10. maddesi bağlamındaki yüksek korumadan da faydalanmaktadır (yukarıda anılan

Morice, §§ 125 ve 153, *July ve SARL Libération/Fransa*, no. 20893/03, § 67, AİHM 2008 (özetler)). Yargı üzerinde tartışma yaratan bir sorunun siyasi sonuçları olsa bile, bu husus bir hâkimin konuyla ilgili bir beyanda bulunmasını engellemek için tek başına yeterli değildir (*Wille/Liechtenstein* [BD], no. 28396/95, § 67, AİHM 1999 VII).

35. Yargının toplumdaki özel misyonunun, hâkimlere bir ihtiyat yükümlülüğü getirdiği doğrudur. Bununla birlikte, bu durumun özel bir amacı vardır: Hâkimin sözü, avukatın sözünün aksine, yalnızca kendisini ifade eden kişiyi değil, onun aracılığıyla tüm Adalet kurumunu da ilgilendiren nesnel bir değerlendirmenin ifadesi olarak algılanır (yukarıda anılan *Morice*, §§ 128 ve 168).

36. Bu nedenle, özellikle bu ihtiyat yükümlülüğünün ilgili hâkimlerin tepki vermesini yasakladığı durumlarda, adaleti, ciddi bir dayanaktan yoksun yıkıcı saldırılara karşı korumak gerekli olabilir (*Prager ve Oberschlick/Avusturya*, 26 Nisan 1995, § 34, A serisi, no. 313, *Koudechkina/Rusya*, no. 29492/05, § 86, 26 Şubat 2009 ve *Di Giovanni /İtalya*, no. 51160/06, § 71, 9 Temmuz 2013). Özellikle yargı mensuplarının, yargının erkinin otoritesinin ve tarafsızlığının sorgulanmasının muhtemel olduğu durumlarda (yukarıda anılan *Wille*, § 64) ve ayrıca diğer devlet memurları, özellikle de diğer hâkimler hakkında eleştiride bulunmaları durumunda (yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 136), ifade özgürlüklerini kısıtlı bir şekilde kullanmaları meşru olarak beklenebilir.

b) Bu İlkelerin Somut Olaya Uygulanması

37. Mahkeme, somut olayda, başvuranın günlük yayın yapan ulusal bir gazetede yayımlanan röportajda yaptığı açıklamalar sonucunda disiplin cezası aldığını gözlemlemektedir. Mahkeme, bir röportaj çerçevesinde ifade ettiği düşünceler nedeniyle ilgiliye ceza verilmesinin ifade özgürlüğü hakkının kullanılmasına müdahale teşkil ettiğini değerlendirmektedir (bk.

diğer kararlar arasında, yukarıda anılan *Wille*, § 51, yukarıda anılan *Kudeshkina*, § 80 ve yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 127).

38. Söz konusu müdahalenin, 2802 sayılı Kanun'un 65. maddesinin 2. fıkrasının a) bendi olmak üzere yasal bir dayanağı olduğu hususuna taraflarca itiraz edilmemektedir. Mahkeme, söz konusu hükmün, şikâyet edilen müdahale için öngörülebilir bir yasal dayanak oluşturabileceğini varsaymaya hazırdır (*Kozan/Türkiye*, no. 16695/19, § 57, 1 Mart 2022). Mahkeme ayrıca, müdahalenin yargının otoritesini ve tarafsızlığını güvence altına alma meşru amacını izlediğini kabul etmeye hazırdır (*ibid.*, § 58).

39. Mahkeme, ihtilaf konusu müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığını incelemek için davayı bir bütün olarak değerlendirmelidir. Böylelikle Mahkeme, bir yandan başvuranın hâkim olarak görevine ve Yargıçlar Sendikası Genel Sekreteri olarak konumuna, diğer yandan başvuranın açıklamalarının içeriğine ve bunların yapıldığı koşullarla birlikte söz konusu tedbire yol açan karar alma sürecine özel önem atfedecektir (bk. yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 132).

40. Mahkeme, öncelikle, başvuranın ihtilaf konusu söylemlerde bulunduğu sırada hâkim olduğunu kaydetmektedir. Bu özel statünün, kendisine, adaletin düzgün işleyişine ve dolayısıyla halkın bu sisteme olan güvenine katkısı yoluyla, bireysel özgürlüklerin ve hukukun üstünlüğünün garantörü görevi yüklediğine şüphe yoktur (bk. *Kayası/Türkiye*, no. 64119/00 ve 76292/01, § 91, 13 Kasım 2008 ve yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 133, ayrıca bk. CCJE'nin 25 (2022) no.lu görüşünün 58. paragrafı, yukarıdaki 17. paragraf).

41. Mahkeme ardından, olayların meydana geldiği dönemde, başvuranın aynı zamanda, hukuk devletinin varlığını ve yargı bağımsızlığını savunan bir sendikal örgüt olan (yukarıdaki 4. paragraf) Yargıçlar Sendikasının genel sekreteri olduğunu ve kendisiyle bu sıfatla röportaj yapıldığını gözlemlemektedir. Bu nedenle, söz konusu hükümet dışı kuruluşun yerine getirebileceği “toplumun bekçi köpeği” işlevi göz önünde

bulundurulduğunda, özgür bir şekilde faaliyet göstermeye devam eden yasal bir sendikanın genel sekreteri olarak, adaletin işleyişine ilişkin konularda görüş bildirmek başvuranın sadece hakkı değil aynı zamanda göreviydi (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 134 ve *Żurek/Polonya*, no. 39650/18, § 220, 16 Haziran 2022; ayrıca bk. CCJE'nin 25 (2022) no.lu görüşünün 48 ve 61. paragrafları, yukarıda 17. paragraf).

42. Mahkeme, sonuç olarak, bir yandan, başvuranın, hâkim olarak görevinin doğasında bulunan ihtiyat ve itidal yükümlülüğüne bağlı olduğunu ve diğer yandan, bir yargıçlar sendikasının genel sekreteri olarak sivil toplumda aktör rolü olduğunu kaydetmektedir. Böylelikle, başvuranın yargı ve yargının bağımsızlığı üzerinde etkisi olabilecek anayasal reformlar hakkında görüş bildirme hakkı ve görevi vardı (bk. yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 135 ve yukarıda anılan *Żurek*, § 222).

43. Mahkeme, başvuranın söylemlerinin içeriğine ilişkin olarak, bu söylemlerin anayasal reform ile öngörülen değişiklikler ve bu değişikliklerin, özellikle HSYK'da yapılan değişikliklerin, yargıyı, yargıdaki sendikalaşma sürecini ve hâkim sendikaları tarafından yürütülen çalışmaları nasıl etkileyebileceği ile ilgili olduğunu kaydetmektedir. Bu bağlamda, başvuran, özellikle, anayasal reformun, HSYK'nın yapısını yeniden şekillendirerek yargının bağımsızlığını zedeleyeceğini ifade etmiştir. Başvuran, Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girmesiyle birlikte, yargıyı yönetmekle yükümlü olan ve hâkimlerin atanması ve terfi ettirilmesi gibi önemli yetkileri bulunan yeni HSK'da sadece Cumhurbaşkanı ve Meclis tarafından seçilen üyelerin yer alacağını açıklamış ve hâkimlerin artık yürütmenin iradesine karşı gelemeyeceği kanaatine varmıştır. Başvuran ardından, hâkim ve savcılar da yürütmeye bağımlı oldukları iddiasından sorumlu olduğunu belirterek, örgütlü mücadelenin önemini vurgulamıştır. Başvuran dahası, anayasal reform konusunda yapılacak referandumda sendikasının hayır oyu verme niyetini açıklamıştır.

44. Mahkeme, HSK'nın, sahip olduğu disiplin cezası, nakil, terfi ve hatta kadrodan ihraç yetkileri nedeniyle, hâkimlerin kariyerleri üzerinde çok güçlü bir etkiye sahip olduğunu gözlemlemektedir. Devletin yargısal olmayan diğer erkleri karşısında HSK'nın bağımsızlığının korunması, Sözleşme anlamında, sadece Türkiye'deki demokratik rejimin temel ilkelerinden biri değil, aynı zamanda başvuran da dâhil olmak üzere bütün hâkim ve savcılar için mesleki kariyerleri ile doğrudan ilgili bir unsur ve sonuç olarak, yargı faaliyetlerini tam bağımsızlık ve tarafsızlık içinde sürdürebilmeleri için tartışılması ve netleştirilmesi gereken bir konudur (yukarıda anılan *Kozan*, § 61). Bu bağlamda, başvuranın açıklamalarının, yargı mensuplarını ve bir bütün olarak toplumu ilgilendiren bir tartışma bağlamına girdiği tartışmasıdır.

45. Mahkemenin görüşüne göre, söylemlerin tamamı, belirli kişi veya kurumlara yönelik eleştirilerden ziyade, yargının yürütme karşısındaki bağımsızlığını sorgulamakta ve bu bağımsızlığın korunmasının önemini vurgulamaktadır. Nitekim başvuran esas olarak, söz konusu röportajda, öncelikle Anayasa reformunun gerçekleştiği bağlama ve gerçekleştirilme şekline, ardından başkanlık sistemine atfettiği ve kendi görüşüne göre bu reformdan kaynaklanan ve otoriter bir rejime yol açma riski taşıyan aşırılıklara ve son olarak, Anayasa değişikliğinin yargı organlarının teşkilatlanması ve işleyişi ile yargının bağımsızlığı üzerindeki etkilerine ilişkin endişelerini açıklamıştır. Mahkeme, başvuranın ayrıca bu hususların Venedik Komisyonu tarafından söz konusu Anayasal değişikliğine ilişkin görüşünde de belirtildiğini ileri sürdüğünü tespit etmektedir (yukarıdaki 16 ve 25. paragraflar).

46. Yargıyı ilgilendiren Anayasal değişiklikleri eleştiren bu tür açıklamalar, şüphesiz, demokratik bir toplumda özgür tartışmaya açık olması gereken büyük kamu yararına olan bir konudur (bk. yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 140). Somut olayda, başvuranın söz konusu değişikliklere ilişkin görüşlerinin kuvvetler ayrılığı ve yargının bağımsızlığı gibi yargı sistemini ilgilendiren konularla ilgili olması bu durumu daha da

güçlendirmektedir. Mahkeme, dolayısıyla, söz konusu açıklamaların açıkça kamu yararını ilgilendiren konulara ilişkin bir tartışma kapsamına girdiğini ve yüksek düzeyde koruma gerektirdiğini değerlendirmektedir.

47. Mahkeme, başvuranın açıklamalarına konu olan Anayasa değişikliğine ilişkin referandumun aynı zamanda hükümet sistemi ile yürütme ve yargı erklerinin yapısında da değişiklikler öngördüğünü ve sonuç olarak siyasi aygıtın da bu tartışmada dolaylı olarak söz konusu olduğunu dikkatte almaktadır. Mahkeme, bu bağlamda, yargının siyasi iktidar karşısında bağımsızlığına ilişkin konuların, şu veya bu şekilde Devletin yapısı ve işleyişine ilişkin genel politikanın bir parçası olduğunu hatırlatmaktadır. Yargı mensupları tarafından yapılan siyasi açıklamalara ilişkin çekinceler dile getirilebilse de somut olayda, başvuranın yukarıda belirtilen konulardaki açıklamalarının siyasi anlamları, Yargıçlar Sendikası Genel Sekreteri olarak mesleğinin esasını etkileyen bir alanda ifade özgürlüğünü kısıtlamak için tek başına yeterli olamaz (bk. yukarıda anılan *Baka*, § 165, yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 134, ve yukarıda anılan *Kozan*, § 65).

48. Öte yandan, somut olayda verilen iki gün aylıktan kesme cezası nispeten hafif olarak değerlendirilse de (karşılaştırma için bk. yer değiştirme cezasının verildiği yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 13 ve kınama cezasının verildiği yukarıda anılan *Kozan*, § 15), başvurana bu cezanın verilmesinin, doğası gereği, sadece başvuranın kendisi üzerinde değil, aynı zamanda bir bütün olarak yargı üzerinde, özellikle de yargı üzerinde etkisi olabilecek yasal veya anayasal reformlar veya yargının bağımsızlığına ilişkin daha genel konular hakkında kamuya açık tartışmalarda yer almak isteyen hâkimler üzerinde caydırıcı bir etkiye sahip olduğunu vurgulamak önemlidir (yukarıda anılan *Eminağaoğlu*, § 124 ve *Kozan*, § 68).

49. Mahkeme, başvuranın ifade özgürlüğünü kullanmasına haksız bir müdahale teşkil edebilecek bir tedbirle ilgili olarak yararlanması gereken usuli güvencelere ilişkin olarak, öncelikle, HSK'nın ceza kararında, bir yandan başvuranın röportajında yargı kurumunun toplumdaki saygınlığını

zedeleyecek ve kurumun bir bütün olarak etkisiz ve güvenilmez olduğunu düşündürecek ifadeler kullandığını, diğer yandan başvuranın açıklamalarının, Anayasa değişikliğine ilişkin referandumun yarattığı sosyal atmosfer göz önüne alındığında, siyasi olarak taraflı olduğunu düşündürdüğünü değerlendirdiğini kaydetmektedir (yukarıdaki 10. paragraf). Mahkeme, söz konusu gerekçenin, bu haliyle, yukarıda belirtilen kriterlere uygun olarak, başvuranın ifade özgürlüğü hakkı ile hâkim olarak kendisine düşen ihtiyat ve itidal yükümlülüğü arasında yeterli dengeyi sağlayabilecek herhangi bir gelişme içermediğini tespit etmektedir. Böyle bir dengeleme, başvuran tarafından yapılan itirazlar bağlamında HSK'nın çeşitli dairelerince daha sonra verilen kararlarda da yer almamaktadır. Nitekim HSK'nın kararlarının hiçbirinde, bir yandan bir hâkim olarak statüsü ve Yargıçlar Sendikası Genel Sekreteri olarak görevi, diğer yandan da bu açıklamaları çevreleyen bağlam dikkate alındığında, ihtilaf konusu röportajda yargının saygınlığına zarar verdiği ve siyasi olarak taraflı olduğu düşünülen belirli pasajlar veya ifadeler belirtilmemiştir. Mahkeme, sonuç olarak, ulusal makamların ihtilaf konusu tedbiri haklı göstermek için yeterli gerekçe sunmadığı kanaatindedir.

50. Mahkeme ayrıca, başvuranın HSK tarafından aleyhinde alınan tedbire karşı herhangi bir adli başvuru yoluna sahip olmadığını gözlemlemektedir. Nitekim HSK, bu davada, hem ilk derece organı olarak İkinci Dairesi hem de nihai kararı veren makam olarak Genel Kurulu ile karar vermiştir. Başvuranın yaptığı açıklamalar, HSK'nın yürütme erkine karşı bağımsızlığını ve tarafsızlığını sorgulaması sebebiyle, Mahkeme, HSK'nın bu davaya hem suçlayan bir makam hem de kendi yapısı ve işleyişinin söz konusu olduğu bir davada nihai karar makamı olarak müdahale ettiğini tespit etmelidir (bk. yukarıda anılan *Kozan*, § 69). Hâlbuki bir hâkime karşı bir disiplin soruşturması başlatıldığında, halkın yargı erkinin işleyişine olan güveninin de bu soruşturmayla bağlı olduğunun hatırlatılması gerekmektedir. Bu sebeple, disiplin soruşturmasına tabi tutulan her hâkimin, keyfi tutumlara karşı güvencelere sahip olması gerekmektedir. İlgili kişi özellikle, ihtilaf konusu

tedbirin, tedbirin yasallığı konusunda karar verebilecek ve yetkili makamların olası bir suistimalini cezalandırabilecek bağımsız ve tarafsız bir organ tarafından incelenmesi olanağına sahip olmalıdır. Mahkeme, somut olaydaki durumun bu şekilde olmadığını tespit etmektedir.

51. Mahkeme, yukarıda bahsedilen hususlar ışığında, dava koşullarında başvurana verilen disiplin cezasının, Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrası anlamında demokratik bir toplumda gerekli bir tedbir olarak görülemeyeceği sonucuna varmaktadır.

52. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

53. Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca,

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

54. Başvuran adil tazmin talebinde bulunmamıştır. Sonuç olarak Mahkeme, başvurana bu bağlamda herhangi bir meblağın ödenmesine gerek olmadığı kanaatine varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine *karar vermiştir*.

SARISU PEHLİVAN/TÜRKİYE KARARI

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca 6 Haziran 2023 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdürü

Arnfinn Bårdsen
Başkan